

REGERINGEN

Handlingsplan for FN's verdensmål

**– Danmarks opfølgning på FN's
verdensmål for bæredygtig udvikling**

MARTS 2017

Handlingsplan for FN's verdensmål

**– Danmarks opfølgning på FN's
verdensmål for bæredygtig udvikling**

Indhold

Et frit, rigt og trygt Danmark	7
Vi skal løfte i fælleskab	8
Sammenhængende indsats for bæredygtig udvikling og global udvikling	10
17 verdensmål – Danmarks ramme for handling	12
Regeringens prioriteter	14
Prioritet 1 – Vækst og velstand	14
Prioritet 2 – Mennesker	15
Prioritet 3 – Miljø og klima	16
Prioritet 4 – Fredelige og trygge samfund	17
Vi følger fremskridt	18
Bilag. FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling	22

BOKS 1 - DE 17 VERDENSMÅL

Afskaffe alle former for fattigdom i verden.

Reducere ulighed i og mellem lande.

Stoppe sult, opnå fødevarerikkerhed og forbedret ernæring samt fremme bæredygtigt landbrug.

Gøre byer, lokalsamfund og bosættelser inkluderende, sikre, robuste og bæredygtige.

Sikre et sundt liv for alle og fremme trivsel for alle aldersgrupper.

Sikre bæredygtigt forbrug og produktionsformer.

Sikre alle lige adgang til kvalitetsuddannelse og fremme alles muligheder for livslang læring.

Handle hurtigt for at bekæmpe klimaforandringer og deres konsekvenser.

Opnå ligestilling mellem kønnene og styrke kvinders og pigers rettigheder og muligheder.

Bevare og sikre bæredygtig brug af verdens have og deres ressourcer.

Sikre, bæredygtig adgang og forvaltning af vand og sanitet for alle.

Beskytte, genoprette og støtte bæredygtig brug af økosystemer på land, fremme bæredygtigt skovbrug, bekæmpe ørkendannelse, standse udpining af jorden og tab af biodiversitet.

Sikre, at alle har adgang til pålidelig, bæredygtig og moderne energi, til en overkommelig pris.

Støtte fredelige og inkluderende samfund. Give alle adgang til retssikkerhed og opbygge effektive, ansvarlige og inddragende institutioner på alle niveauer.

Fremme vedvarende, inklusiv og bæredygtig økonomisk vækst, fuld og produktiv beskæftigelse samt anstændigt arbejde til alle.

Revitalisere det globale partnerskab for bæredygtig udvikling og styrke midlerne til at nå målene.

Bygge robust infrastruktur, fremme inklusiv og bæredygtig industrialisering og understøtte innovation.

Et frit, rigt og trygt Danmark

Regeringen vil yde et ambitiøst bidrag til den globale opnåelse af verdensmålene ved at følge op nationalt og internationalt. Visionen er at fastholde et frit, rigt og trygt samfund i Danmark og at gøre en forskel i verden omkring os.

Vi skal give Danmark videre til vores børn og børnebørn, som et friere, rigere og mere trygt land. Forudsætningen er vækst og velstand. For uden vækst er mulighederne små. Udviklingen skal ikke alene være til gavn for de få, men give bedre muligheder for alle. Vi skal være et foregangsland inden for grøn omstilling og energieffektivitet samt have et rigt og varieret plante- og dyreliv. Danmark skal være et trygt og sikkert land, hvor der værnes om de grundlæggende frihedsrettigheder med personlig frihed og den enkeltes ansvar, vores åbne demokrati og høje gensidige tillid. Vi skal sikre danske interesser og påvirke den globale udvikling i en mere stabil og bæredygtig retning gennem et stærkt internationalt engagement.

Handlingsplanen sætter rammen for regeringens tilgang og prioriteter for opfølgningen på verdensmålene. Det er regeringens ambition, at handlingsplanen også skal udgøre et afsæt for handling og partnerskaber på tværs af det danske samfund.

De 17 verdensmål for bæredygtig udvikling

Verdens lande vedtog i 2015 i FN 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling og de tilhørende 17 verdensmål. Verdensmålene er universelle, gensidigt afhængige og balancerer de tre dimensioner af bæredygtig udvikling – økonomisk, social og miljømæssig. Verdensmålene har i kraft af deres universalitet både en national og en international dimension. Det skaber indbyrdes koblinger mellem verdensmålene og lokale perspektiver.

Med 2030-dagsordenen og de 17 verdensmål har verdens ledere forpligtet sig til en bred politisk og universel dagsorden, som alle har ansvaret for at løfte.

2030-dagsordenen og verdensmålene repræsenterer – sammen med især den globale klimaaf tale fra COP21 i Paris i december 2015 og handlingsplanen for finansiering af udvikling fra Addis Ababa, Etiopien i juli 2015 – det internationale samfunds konsensus om den overordnede retning for en global bæredygtig udvikling frem mod 2030 – en verden i balance uden fattigdom og i bæredygtig udvikling, hvor kommende generationer skal have mindst lige så gode muligheder for et godt liv, som vi har i dag.

De 17 verdensmål fremgår af boks 1 og er nærmere beskrevet i bilaget.

Danmark er allerede blandt de lande, som er allerbedst rustet til at bidrage til den globale opnåelse af verdensmålene. Danmark er globalt i front, når det gælder at fremme bæredygtig udvikling i dets tre dimensioner – økonomisk, social og miljømæssig. Det er vi i kraft af en bæredygtig økonomisk vækst, høj beskæftigelse, et højt velstandsniveau, ligestilling mellem kønnene, et højt socialt velfærdsniveau, en effektiv miljøbeskyttelse, høj energieffektivitet og udnyttelse af vedvarende energi, høj grad af frihed, stor tillid til hinanden og et åbent demokrati med respekt for menneskerettighederne. Vi har en lang tradition for et stærkt internationalt engagement og medansvar for at bidrage til bæredygtig udvikling, fred og sikkerhed, menneskerettigheder, ligestilling og til at bekæmpe fattigdom i verden.

Vi skal løfte i fællesskab

-
- Regeringen vil yde et ambitiøst bidrag til den globale opnåelse af verdensmålene ved at følge op nationalt og internationalt.
  - Handlingsplanen sætter rammen for regeringens tilgang og prioriteter for opfølgningen på verdensmålene.
  - Handlingsplanen danner afsæt for handling og partnerskaber på tværs af det danske samfund.
  - Regeringen vil bidrage til at understøtte virksomhedernes engagement i verdensmålene med øje for både nye forretningsmuligheder og øgede forventninger til lokal og global bæredygtighed.
  - Regeringen vil arbejde for en ambitiøs opfølgning på regionalt og globalt plan.

Partnerskaber kan bidrage til innovation og nye løsninger til fordel for verdensmålene og Danmark. Alle aktører på tværs af samfundet opfordres således til at engagere sig og bidrage til opnåelsen af verdensmålene i Danmark og internationalt. Regeringen vil, hvor det er relevant, inddrage den private sektor, forsknings- og vidensinstitutioner, civilsamfundet samt kommuner og regioner i gennemførelsen af verdensmålene.

Mange aktører i det danske samfund er allerede engageret i opfølgningen på verdensmålene – det gælder alle fra kommuner, virksomheder, investorer til civilsamfundet, forskning og uddannelsesinstitutioner. Det har stor værdi for opfølgningen i Danmark og internationalt. For i fællesskab kan vi skabe resultater. Alle ideer, viden, erfaring, offentlig og privat kapital skal bringes i spil, hvis vi skal udnytte de muligheder og løse de udfordringer, som verdensmålene er udtryk for. For opfølgningen på verdensmålene kan ikke løftes af regeringen alene. Det kræver partnerskaber. Samtidig er det heller ikke kun et spørgsmål om finansiering, men i høj grad også om effektivitet i brug af midlerne. Derfor vil regeringen bygge videre på det brede engagement i det danske samfund.

Verdensmålene kan ses som pejlemærker for en udvikling, hvor forventninger til lokal og global ansvarlighed og bæredygtighed i stigende grad vil påvirke virksomhedernes vækstvilkår, og hvor det forventes, at nye markeder og forretningsmuligheder vil opstå. Regeringen tror på, at erhvervsliv og investorer har en forretningsmæssig interesse i at arbejde strategisk med verdensmålene, som rummer gode muligheder for nye partnerskaber. Samtidig anerkender regeringen, at der ligger en opgave i at få verdensmålene konkretiseret for

virksomhederne. Regeringens indsats vil fokusere på både nye forretningsmuligheder for virksomhederne og respekt for internationale standarder og retningslinjer for ansvarlig virksomhedsdrift, som danske virksomheder har arbejdet aktivt for at integrere i deres strategi og kerneforretning.

Regeringen vil arbejde for, at der på regionalt og globalt plan følges op på verdensmålene. Vi vil arbejde for en ambitiøs opfølgning i EU, som integrerer verdensmålene i relevante interne og eksterne politikker i EU, med vægt på områder, hvor EU har kompetencen til opfølgning. Derudover støtter Danmark en opdatering af en række andre væsentlige politikker og strategier, således at verdensmålene integreres i EU's centrale strategiske planer og politikker fremadrettet. Det omfatter blandt andet Europa 2020-strategien og EU's udviklingspolitik i form af den Europæiske Konsensus for Udviklingspolitik. Som det første tiltag er verdensmålene afspejlet i EU's globale strategi for udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Endvidere vil regeringen arbejde for, at der følges op i andre relevante regionale og internationale fora, herunder Nordisk Ministerråd og institutioner som FN, OECD og de internationale finansielle institutioner.

Sammenhængende indsats for bæredygtig udvikling og global udvikling

-
- Regeringen vil understøtte sammenhængende politikker for bæredygtig udvikling og global udvikling.
  - Lovforslag og andre tiltag vil blive vurderet i forhold til verdensmålene, i relevant omfang og såfremt konsekvenserne af disse forhold er væsentlige.
  - Regeringen vil arbejde for samme tilgang i EU's opfølgning på verdensmålene.
  - Regeringen vil årligt lave en fremdriftsrapport på Danmarks efterlevelse af verdensmålene.

Globaliseringen og integrationen af verdensøkonomien indebærer globale værdikæder, hvorfor bæredygtig udvikling ikke kan gennemføres i et land alene. Det er derfor afgørende at vurdere summen af de økonomiske, sociale og miljømæssige konsekvenser på tværs af lande. Det kræver globale løsninger og internationalt samarbejde. Det er en løbende proces, som indebærer integration af de økonomiske, sociale og miljømæssige dimensioner af bæredygtighed, og hensynet til at kommende generationer skal have mindst lige så gode muligheder for et godt liv, som vi har i dag.

I Danmark integrerer vi allerede i dag en vurdering af økonomiske, sociale, miljømæssige, og ligestillingsmæssige aspekter på flere niveauer og måder. Blandt andet indgår der i lovforslag og andre forslag, som forelægges Folketinget, en gennemgang af økonomiske og statsfinansielle konsekvenser samt miljømæssige og ligestillingsmæssige konsekvenser, når de påvirker et givent område væsentligt.

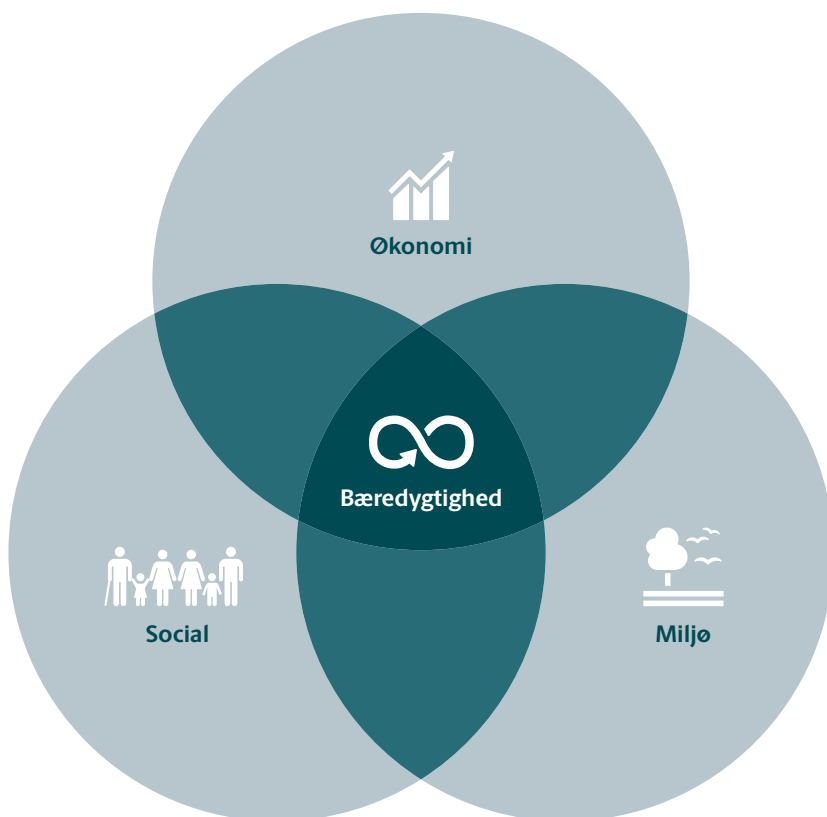
Endvidere indgår hensynet til global udvikling og udviklingslande i Lissabon-traktaten for den Europæiske Union, hvor sammenhæng i politik for udvikling anerkendes som et fælles ansvar for ikke at hindre global udvikling og i stedet fremme politikker, som er gensidigt understøttende og som understøtter fælles interesser med udviklingslandene. Den danske indsats i forhold til global udvikling og udviklingslande har hidtil været defineret af en særskilt handlingsplan, som nu integreres i opfølgningen på verdensmålene.

Regeringen vil understøtte sammenhængende politikker for national og global bæredygtig udvikling. Danmarks indsats skal være sammentænkt og helhedsorienteret på tværs af politikområder, så den bedst muligt indtænker hensyn til bæredygtighed, global udvikling og udviklingslande. Re-

geringen vil derfor løbende indtænke bæredygtig udvikling i de politiske tiltag.

Lovforslag og andre tiltag, som forelægges til Folketingets beslutning, samt planer og programmer udarbejdet af regeringen vil blive vurderet i forhold til verdensmålene, i relevant omfang og såfremt konsekvenserne af disse forhold er væsentlige. Det vil i praksis betyde, at lovforslag og andre tiltag i relevant omfang og såfremt konsekvenserne af disse forhold er væsentlige, vil indeholde en vurdering af de sociale konsekvenser samt konsekvenserne for global udvikling og udviklingslande i tillæg til de økonomiske og miljømæssige konsekvenser samt konsekvenser for ligestilling og regioner, herunder landdistrikterne.

Der vil blive udarbejdet en konkret model for sådanne vurderinger. Afvejningen af de enkelte hensyn er politisk, og vil blandt andet afhænge af de specifikke forslag og politikker.

Politiske initiativer vil kunne påvirke forskellige verdensmål samtidigt og nogle gange i forskellig retning. Målet om at skabe flere gode arbejdspladser og dermed højere beskæftigelse (mål 8) kan i visse tilfælde påvirke de umiddelbart opgjorte indkomstforskelle (mål 10) negativt. Det vil naturligvis ikke forhindre regeringen i at søge at skabe flere arbejdspladser og dermed øge beskæftigelsen til gavn for de, der flyttes ud af ledighed.

Regeringen vil bidrage til det samlede løft i EU. EU's samlede engagement og aftryk i verden er væsentligt større end Danmarks alene. Den største effekt opnås derfor gennem EU's politikker og tiltag, da vi herved opnår, at hele EU og medlemsstaterne indtænker hensyn til bæredygtighed, global udvikling og udviklingslande.

Regeringen vil arbejde for at styrke sammenhængende politikker for bæredygtighed og global udvikling i forbindelse med EU's opfølgning på verdensmålene. Vi vil have fokus på vurderinger af de økonomiske, sociale og miljømæssige konsekvenser samt konsekvenser for ligestilling, regioner, herunder landdistrikter, global udvikling og udviklingslande i EU's politikker og tiltag. Afvejningen af de enkelte hensyn vil, som på nationalt niveau, afhænge af de specifikke forslag og politikker og er politisk.

2030-dagsordenen om bæredygtig udvikling og verdensmålene bygger på menneskerettighederne, og menneskerettighederne er ligeledes reflekteret i det generelle princip om ikke-diskrimination og målsætningen i 2030-dagsordenen om 'ikke at lade nogen tilbage' (leave no one behind). Det betyder, at verdensmålene og menneskerettighederne er forbundet på en gensidigt understøttende måde, hvor menneskerettighederne kan vejlede opfølgningen på verdensmålene, ligesom verdensmålene kan bidrage til realisering af menneskerettighederne.

17 verdensmål – Danmarks ramme for handling

-
- Opfølgningen vil omfatte alle 17 verdensmål frem mod 2030.
  - Handlingsplanen fremhæver et begrænset antal prioriteter.
  - Danmarks internationale opfølgning på verdensmålene er beskrevet i Danmarks udviklingspolitiske og humanitære strategi og vil indgå i kommende strategier på det udenrigspolitiske område.

Danmarks opfølgning er et bidrag til den globale opnåelse af verdensmålene. Prioriteterne i handlingsplanen er således sat med udgangspunkt i det globale ambitionsniveau i verdensmålene og under hensyntagen til den danske kontekst.

Regeringen vil følge op på alle 17 verdensmål frem mod 2030. Verdensmål 16 om fred, retfærdighed og institutioner er essentiel for fremme af bæredygtig udvikling, mens verdensmål 17 om partnerskaber udgør midlerne til at levere de afgørende resultater. Verdensmål 16 og 17 er således grundlæggende verdensmål, som går på tværs i alle Danmarks indsatser.

Handlingsplanen fremhæver samtidig et begrænset antal prioriteter for Danmarks nationale og internationale opfølgning. De udvalgte prioriteter repræsenterer rammen for Danmarks opfølgning på verdensmålene og skal medvirke til at sætte en fælles retning. Prioriteterne er identificeret på grundlag af to faktorer, dels Danmarks eksisterende styrkepositioner indenfor blandt andet bæredygtig vækst og beskæftigelse, et stærkt velfærdssamfund, ligestilling mellem kvinder og mænd samt et solidt udviklings samarbejde, og dels en

vurdering af behovet for at gøre en ekstra indsats på få udvalgte områder.

Der vil i denne handlingsplan hovedsageligt være fokus på den nationale opfølgning, da væsentlige dele af den internationale opfølgning er beskrevet i den udviklingspolitiske og humanitære strategi og vil indgå i kommende strategier på det udenrigspolitiske område.

Regeringen vil, hvor det er relevant, integrere opfølgningen på verdensmålene i det løbende politiske arbejde for herved at understøtte forankring og en effektiv opfølgning. En tilsvarende opfølgning på regionalt og kommunalt niveau vil yderligere styrke den brede forankring af dagsordenen i Danmark.

Færøerne og Grønland er ikke omfattet af denne handlingsplan, idet de berørte områder stort set henhører under Færøernes og Grønlands kompetence. Statistisk rapportering og status for opfølgningen i Færøerne og Grønland kan indgå som særskilte afsnit i Danmarks rapportering til FN.

Danmark – generelt i hus med verdensmålene

Danmark er generelt i hus i forhold til at give et solidt bidrag til den globale opnåelse af verdensmålene. Ifølge flere internationale analyser af blandt andet Sustainable Development Solutions Network (SDSN) og OECD ligger Danmark i den absolutte top blandt verdens lande i forhold til at realisere verdensmålene.

SDSN, som har det nok største vurderingsgrundlag, placerer Danmark som nummer to i verden i forhold til at kunne nå verdensmålene i sin rapport fra 2016 'SDG Index & Dashboards – Global Report'. Analyserne fremhæver adskillige danske styrkepositioner inden for blandt andet verdensmålene om fattigdom (1), sundhed (3), ligestilling (5), vand og sanitet (6), energi (7), økonomisk vækst og beskæftigelse (8), industrialisering, innovation (9), ulighed (10), fred, retfærdighed og institutioner (16) og partnerskaber (17).

De internationale analyser peger også på enkelte udfordringer for Danmark, herunder niveau for investeringer (9), affaldshåndtering (12) og forurening i byer (15).

En række af verdensmålene indeholder relative målsætninger om reduktion af fattigdom, ulighed og arbejdsløshed. Disse målsætninger vurderes i mindre grad relevante for Danmark, fordi vi begynder fra et i forvejen lavt niveau for fattigdom, ulighed og arbejdsløshed. Målsætningerne i verdensmålene skal ses i forhold til konteksten.

Danmark ligger i den absolutte top blandt verdens lande i forhold til at realisere verdensmålene.

Regeringens prioriteter

I det følgende beskrives regeringens udvalgte prioriteter for opfølgning på verdensmålene. For at understrege verdensmålenes indbyrdes sammenhæng grupperes prioriteterne inden for centrale pejlemærker, som afspejler de tilsvarende pejlemærker i 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling – det er Vækst og Velstand (Prosperity), Mennesker (People), Miljø og Klima (Planet) og Fredelige og Trygge Samfund (Peace).

Prioritet 1 – Vækst og velstand

Regeringen vil prioritere at skabe økonomisk vækst og beskæftigelse i hele Danmark. For med vækst og velstand kan vi mere. Det er forudsætningen for, at familierne får økonomisk tryk og jobsikkerhed og for at investere i og udvikle vores velfærd. Vi vil føre en vækstskabende og ansvarlig økonomisk politik, som målrettet styrker grundlaget for vækst gennem fortsatte reformer og vækstinitiativer, herunder konkurrencedygtige vækstvilkår for erhvervslivet og fremtidssikringen af det danske arbejdsmarked. Det er afgørende for at forbedre produktiviteten, tiltrække investeringer og skabe flere private jobs.

Vi har i det danske samfund et stærkt udgangspunkt, som et af de rigeste lande i verden med høj beskæftigelse, lav ledighed, en høj grad af lige muligheder og små forskelle mellem rig og fattig sammenlignet med andre lande. Danmark er også en lille åben økonomi dybt afhængig af handel og et tæt økonomisk samkvem med verden omkring os, som vi historisk har draget nytte af, og som giver nye muligheder for øget velstand. Regeringen vil arbejde for, at indsatsen sker med øje for integration af de økonomiske, sociale og miljømæssige dimensioner af bæredygtighed.

Målsætning	Indikator	Verdensmål
1. Den økonomiske vækst i Danmark skal øges.	BNP-bidrag af nye tiltag.	8
2. Beskæftigelsen i hele Danmark skal styrkes.	Beskæftigelsesbidrag af nye tiltag.	8
3. Rammevilkårene for erhvervslivet (herunder for iværksættere) skal styrkes, så det bliver billigere og nemmere at drive virksomhed ved blandt andet at sikre konkurrencedygtig erhvervsbeskatning, forenkle regler og forbedre infrastruktur.	Lettelse af erhvervsøkonomiske byrder for erhvervslivet.	8, 9
4. Forskningsmiljøerne skal styrkes og levere løsninger, der bliver solgt på markederne.	Forskning på 1 pct. af BNP.	9
5. At sikre et effektivt skattesystem og skattepolitik, der giver incitament til at arbejde og forbedre familiernes økonomi, og som er mere enkelt og konkurrencedygtigt for erhvervslivet.	Nettovirkningen af diskretionære skattetiltag.	1, 8, 16
6. Flere flygtninge skal i arbejde.	Beskæftigelsesfrekvens for flygtninge og familiesammenførte til flygtninge.	4, 5, 8
7. Fremme partnerskaber og investeringer i udviklingslande, der kan bidrage til at skabe bæredygtig vækst og udvikle den private sektor både i udviklingslande og i Danmark.	Mobilisering af total og privat kapital gennem Danidas erhvervsplatform.	1, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 17
8. EU skal bruge handelspolitikken til at sikre åbne markeder og et handelssystem, der understøtter global vækst, herunder i de mindst udviklede lande.	a. Antal nye EU-frihandelsaftaler. b. Indeks over (registrerede) indførte handelshindringer i verden.	1, 2, 3, 8, 10
9. Fremme kvinder og mænds lige muligheder for deltagelse på arbejdsmarkedet	Kvinder og mænds arbejdsmarkedsdeltagelse.	5, 8

Prioritet 2 – Mennesker

Den personlige frihed og den enkeltes ansvar er kerneværdier i det danske samfund. Det enkelte menneske skal have frihed til at skabe et godt liv for sig selv og sine nærmeste. En vigtig forudsætning for den enkeltes frihed er ligestilling mellem kønnene. Danmark er et foregangsland i forhold til at sikre ligestilling, og regeringen vil arbejde for at fastholde denne position. Regeringen vil også prioritere at hjælpe flere danskere fra offentlig forsørgelse til selvforsørgelse, fordi det giver et bedre liv og flere muligheder. Vi vil skabe god velfærd, sikre at unge får et godt afsæt i livet og give de mennesker, som er langt fra at kunne deltage på arbejdsmarkedet, bedre muligheder for at bidrage med de ressourcer de har.

Danmark har et enestående velfærdssamfund med lige muligheder i form af fri adgang til uddannelse og sundhed, hvor den enkelte både har rettigheder og pligter, hvor de sociale og økonomiske skel er små, og hvor vi passer på vores børn, drager omsorg for vores ældre og tager os af hinanden, hvis vi bliver ramt af ulykke eller bliver syge, uanset social baggrund eller familiemæssig situation. Vores skattesystem danner fundamentet for en bæredygtig finansiering af velfærd i Danmark. Danske løsninger på samfundsudfordringer er efterspurgt uden for landets grænser og bidrager til at skabe værdi i andre landes bæredygtige udvikling og for dansk eksport.

Målsætning	Indikator	Verdensmål
10. Styrket ligestilling i uddannelse mellem piger og drenge, herunder at reducere kønsforskelle i trivsel og karakterer.	a. Drenge og pigers karaktergennemsnit i folkeskolens afgangsprøve. b. Resultat af national trivselsmåling.	4, 5, 8
11. Styrket faglighed, kvalitet og relevant indhold i uddannelser for at løfte alle børn og unges udvikling.	Tal for kompetencedækning i folkeskolen.	4, 8
12. Styrket indsats for fagligt svage elever.	Andel af elever med dårlige resultater i de nationale test i dansk og matematik.	4, 10
13. Øget andel af unge i grundskolen, der får en erhvervsuddannelse.	Andel af unge der vælger en erhvervsuddannelse efter grundskolen.	4, 8, 9
14. Fortsat udvikling af et godt sundhedsvæsen og en værdig ældrepleje, blandt andet gennem fokus på sammenhængende patientforløb og patientinddragelse.	a. Patienttilfredshed med forløbet fra indlæggelse til udskrivelse og patientoplevelt inddragelse. b. Brugertilfredshedsundersøgelser om hjemmehjælp i eget hjem og i plejebolig/plejehjem.	3
15. Styrket indsats over for kroniske og livstruende sygdomme, herunder kræft, KOL, diabetes type 2, demens og den ældre medicinske patient.	a. 5-års overlevelse efter kræft og akutte somatiske indlæggelser blandt borgere med KOL og diabetes type 2. b. Forebyggelige genindlæggelser blandt ældre.	3
16. Flere skal være en del af arbejdsfællesskabet, herunder personer med handicap.	a. Den samlede beskæftigelsesfrekvens. b. Andelen af personer med handicap i uddannelse eller beskæftigelse.	4, 8, 10
17. Fremme af en virksom indsats til voksne og børn udsat for vold i nære relationer.	Opfølgning på indsatsen i den nationale enhed mod vold i nære relationer.	5, 16
18. Øget trivsel for børn og unge samt udvikling og læring for alle børn i dagtilbud.	a. Andel af elever, der trives i folkeskolen, erhvervs- og gymnasiale uddannelser. b. Opfølgning på implementering af en styrket pædagogisk læreplan.	4
19. Opretholdelse af Danmarks rolle som aktiv international fortaler for ligestilling og seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder.	En markant og synlig dansk indsats i EU og FN.	3, 4, 5, 10, 16

Prioritet 3 – Miljø og klima

Danmark skal være et foregangsland inden for grøn omstilling, bæredygtig brug af naturressourcer og energieffektivitet. Vores førerposition er skabt over årtier med et højt ambitionsniveau, som vi skal fastholde, for det skylder vi de kommende generationer. Vi vil fortsætte en ambitiøs grøn omstilling på en bæredygtig og effektiv måde, hvor hensynet til danske arbejdspladser og konkurrenceevne går hånd i hånd med hensynet til miljø og klima.

Udledninger af drivhusgasser skal fortsat falde. Set i lyset af Danmarks andel af de samlede emissionsudledninger og af miljøudfordringernes grænseoverskridende karakter er det afgørende, at der findes internationale løsninger. Danmark vil derfor arbejde for, at der også sættes fart på den grønne omstilling globalt. Livscyklusperspektiver bør i højere grad indgå i beslutningsgrundlaget for offentlige investeringer. Vi skal fortsat forebygge og begrænse forureningen med stoffer, der er skadelige

for menneskers helbred og trivsel. Vi skal arbejde for en fortsat udvikling af hele Danmark, og at de danske byer fastholder deres førerposition inden for bæredygtighed, blandt andet ved at rammerne for fysisk planlægning understøtter en god balance mellem hensynet til både vækst og udvikling og til natur og miljø. Vi vil også fortsat arbejde for en stærk fødevarerproduktion med fokus på bæredygtighed og ressourceeffektivitet. Danmark skal have et rigt og varieret plante- og dyreliv med balance mellem beskyttelse og benyttelse af naturen. Vi vil fremme danskernes mulighed for at kunne nyde en rig og mangfoldig natur. Vi vil prioritere indsatsen for at standse tilbagegangen i biodiversiteten og understøtte, at mere af Danmarks vigtige naturplejes, så der skabes bedre vilkår for truede dyre- og plantearter, og der er mere urørt skov og dyrerige naturparker i Danmark. Vi vil også beskytte Danmarks havmiljø til gavn for både fisk og fiskere.

Målsætning	Indikator	Verdensmål
20. Standse tilbagegangen for biologisk mangfoldighed.	Bevaringsstatus for habitat naturtyper og arter (Habitatdirektivet).	12, 14, 15
21. Beskytte vand- og havmiljø.	a. Tilstand for vandmiljøet (Vandrammedirektivet). b. Fiskebestande, der udnyttes erhvervmæssigt på en måde, så de generelt efterlever MSY-princippet.	6, 14
22. Forebygge og begrænse forurening med skadelige stoffer.	a. Udvikling af luftkvalitet og sundhedseffekter af luftforurening i Danmark. b. Antal stoffer vurderet for hormonforstyrrende egenskaber og andel, der som følge heraf er omfattet af EU-regulering.	3, 8, 9, 11, 12
23. Fastholde Danmarks førerposition med at udvikle bæredygtige og levedygtige byer.	a. Kommuner med agenda 21 plan og klimatilpansningsplan. b. Genanvendelsesprocent for husholdningsaffald.	11, 13
24. Fremme af cirkulær økonomi, herunder bedre (gen) anvendelse af ressourcer og forebyggelse af affald.	a. Ressourceproduktivitet (DMC/BNP som erstattes af RMC/BNP). b. Genanvendelse af totalaffald (ekskl. jord og mineralsk affald) (Eurostat).	9, 12, 13
25. Bæredygtige virksomheder og produkter.	a. Antal virksomheder omfattet af standarder for bedst tilgængelig teknologi efter IE-direktivet. b. Samlede produktion af grønne varer og tjenesteydelser i Danmark.	2, 8, 9, 12
26. Bæredygtige fødevarer.	a. Madspild fra husholdninger. b. Ressourceproduktivitet i fødevarersektoren.	2, 12
27. Indfri Danmarks forpligtelse for reduktioner i ikke-kvotesektoren i 2020 og 2030.	Fremskrivning af CO ₂ -udvikling i ikke-kvotesektoren ift. 2005-niveau.	7, 13
28. Bidrage til fælles EU-mål om 27 pct. vedvarende energi og mindst 27 pct. energieffektiviseringer i 2030.	VE-andel, udvikling i energiforbrug i forhold til en i 2007 fastlagt baseline for det fremskrevne energiforbrug.	7, 13
29. Regeringen har et nationalt mål for, at Danmark i år 2030 skal have mindst 50 pct. af sit eget energibehov dækket af vedvarende energi.	VE-andelen opgøres efter EU-metoden, hvor VE-andelen opgøres i forhold til det udvidede endelige energiforbrug.	7, 13

Prioritet 4 – Fredelige og trygge samfund

Danmark er internationalt anerkendt for at være et af de lande, hvor borgerne har størst tillid til hinanden og til myndighederne. Den gensidige tillid er med til at gøre Danmark til et fredeligt og trygt land, hvor den enkelte har frihed og muligheder, hvor vi passer godt på hinanden og hvor de offentlige myndigheder beskytter og understøtter det enkelte menneskes frihed og aktive deltagelse i samfundet. Regeringen vil derfor fortsat prioritere at fremme tillid, sikkerhed og tryghed i Danmark. Vi vil også prioritere, at Danmark bevarer et effektivt, ansvarligt og inddragende demokrati og myndighedsapparat.

Det er en forudsætning for at kunne føle sig tryk og i stand til at udleve den personlige frihed, at det enkelte menneske kan færdes frit i alle dele af landet. Vi skal sætte håndfast ind imod kriminalitet

og terror. Sikkerhed og retssikkerhed skal gå hånd i hånd. Indsatsen for Danmarks og borgernes sikkerhed skal fortsat gå hånd i hånd med beskyttelse af retssikkerheden.

Vi har et stærkt internationalt engagement for at sikre danske interesser og for at påvirke den globale udvikling i positiv retning. Det gør vi blandt andet ved at arbejde for en international retsorden baseret på grundlæggende værdier som demokratiske retsstatsprincipper og menneskerettigheder. Samtidig skal et stærkt forsvar garantere Danmarks og de øvrige dele af Rigsfællesskabets suverænitet.

Målsætning	Indikator	Verdensmål
30. Fastholde Danmarks position blandt verdens mindst korrupte lande.	Korruption måles ved Transparency international rangliste.	16
31. Værne om ytringsfriheden.	Ytringsfrihed måles ved Freedom House frihedsscore.	16
32. Fremme af et velfungerende og tilstedeværende politi.	Tilførsel af ressourcer ifm. politiets flerårsaftale (2016-2019).	16
33. Der skal slås hårdt ned på rocker- og bandemedlemmers kriminalitet.	Der følges op på initiativerne i aftalen om Bandedpakke III - Bander bag tremmer.	16
34. Forebyggelse og bekæmpelse af ekstremisme, radikaliserings og terror.	Regeringen fastholder et styrket fokus på bekæmpelse af ekstremisme, radikaliserings og terror.	16
35. Fremme af en international retsorden baseret på grundlæggende værdier som demokratiske retsstatsprincipper, menneskerettigheder og ligestilling.	Regeringens internationale indsats, herunder kandidatur til FN's Menneskerettighedsråd 2019-2021.	16
36. Bidrage til beskyttelse af sårbare mennesker og øget modstandsdygtighed i udviklingslandene.	Disponeringen af udviklingsbistanden vil bidrage til at øge modstandsdygtigheden i udviklingslandene.	16
37. Fremme international stabilitet og sikkerhed gennem bidrag til internationale militære operationer og freds- og stabiliseringsopgaver.	Øget stabilitet og sikkerhed i områder med danske militære og ikke-militære bidrag.	16

Vi følger fremskridt

- Regeringen vil måle fremskridt i Danmarks status på grundlag af et sæt nationale indikatorer.
- Regeringen vil hvert år oversende en fremdriftsrapport til Folketingets orientering.
- Regeringen vil hvert fjerde år præsentere status for opfølgning på handlingsplanen til drøftelse i Folketinget.
- Danmarks Statistik vil årligt foretage en statistisk rapportering til FN.
- Regeringen opfordrer ikke-statslige aktører til også at redegøre for deres bidrag til den globale opnåelse af verdensmålene.

Bæredygtig udvikling er en langsigtet proces, og det er vigtigt at følge fremskridt og udfordringer i opfølgningen. Derfor vil vi i Danmark rapportere status for den danske opfølgning på verdensmålene både i Danmark og internationalt.

Nationale indikatorer

Regeringen vil måle fremskridt i Danmarks status på verdensmålene på grundlag af de skitserede nationale indikatorer i handlingsplanen, som dækker de for Danmark væsentligste dele af de 17 verdensmål. Indikatorerne er udvalgt på grundlag af datatilgængelighed og datakvalitet i Danmark.

Indikatorerne vil frem mod 2030 kunne vise udsving mellem de enkelte år. Målet er dog, at der over tid konstateres en positiv udvikling på indikatoren.

Rapportering

Regeringen vil hvert år oversende en fremdriftsrapport for handlingsplanen til Folketingets orientering. Hvert fjerde år vil regeringen præsentere en redegørelse for status på handlingsplanen til drøftelse i Folketinget. Fremdriftsrapporten vil blandt andet kunne indeholde en kort redegørelse for fremskridt på grundlag af de nationale indikatorer, mens redegørelsen i tillæg hertil vil kunne indeholde tiltag til at nå målene samt eventuelle forslag til justeringer i Danmarks handlingsplan og øvrige opfølgning.

Regeringens redegørelse vil danne grundlag for Danmarks præsentation af status ved FN's Politiske Højniveauforum for Bæredygtig Udvikling – de såkaldte frivillige nationale reviews. Danmark vil søge at gennemføre tre præsentationer i FN frem mod 2030. Første præsentation vil være ved mødet i FN's Politiske Højniveauforum i 2017. Præsentationen vil bygge på vejledning fra FN's generalsekretær herom.

Regeringens arbejde med opfølgning på verdensmålene vil blive koordineret i den interministerielle gruppe for verdensmålene, der har alle ministerier som medlemmer. De enkelte ministerier har ansvar for opfølgningen på verdensmålene inden for deres respektive ansvarsområder. Den interministerielle gruppe mødes efter behov og minimum en gang årligt med henblik på at drøfte status for Danmarks opfølgning. Organiseringen af regeringens opfølgning vil med handlingsplanens lancering blive forankret i Finansministeriet, som også bliver formand for den interministerielle gruppe.

Danmark vil årligt udarbejde en statistisk rapportering på grundlag af FN's globale indikatorer til brug for FN's årlige fremskridtsrapport for verdensmålene. Ansvar for rapportering vil ligge hos Danmarks Statistik. Danmarks Statistik er, som ved al anden statistikproduktion, fagligt uafhængig og har mandat til at indhente data fra andre nationale myndigheder. Første statistiske rapportering vil være i 2017 forud for FN's Politiske Højniveauforum for Bæredygtig Udvikling.

Regeringen vil også bidrage til monitorering af fremskridt i andre relevante fora, herunder i FN-, EU- og nordisk regi. Det forventes at ske på grundlag af eksisterende indikatorer og rapportering. Derudover er en række danske institutioner engageret i at styrke de tværgående metoder og data, der anvendes til monitorering af verdensmålene, herunder Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, som i FN har ledet et arbejde med at identificere et geografisk metodegrundlag, der kan understøtte de globale mål og indikatorer, og det Danske Institut for Menneskerettigheder, som har udviklet et værktøj til at styrke opfølgningen på verdensmålene på grundlag af menneskerettighederne.

Opfølgningen på verdensmålene er en proces, der involverer en lang række aktører nationalt

---

Regeringen vil måle fremskridt i Danmarks status på verdensmålene på grundlag af et sæt nationale indikatorer.

---

og internationalt. Regeringens mål er derfor at inddrage flest mulige i en bred debat om verdensmålenes forankring i og deres potentiale for Danmark. Regeringen opfordrer eksterne aktører til at redegøre for deres bidrag til opnåelsen af verdensmålene på den for dem mest relevante vis. På denne måde kan disse vigtige bidrag og perspektiver blive en integreret del af Danmarks opfølgning, indgå i vurderinger af status for Danmarks opfølgning og ikke mindst bidrage til at dele viden og erfaringer samt danne grundlag for udvikling af partnerskaber på tværs af det danske samfund. Danmarks rapportering vil basere sig på slutdokumentet for 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling og FN-generalsekretærens vejledning om opfølgning og review.

Regeringen opfordrer til, at alle relevante fora engagerer sig i opfølgningen på verdensmålene inden for de for dem relevante områder. Eksisterende fora for dialog vil som udgangspunkt danne grundlag for regeringens dialog om Danmarks opfølgning på verdensmålene med samfundsmæssige aktører. Dialogforum for Vækst og Samfundsansvar bliver en af de centrale platforme for drøftelsen af særligt erhvervslivets engagement i verdensmålene. Udviklingspolitisk Råd vil beskæftige sig med Danmarks opfølgning inden for dansk udviklings-samarbejde og udviklingspolitik. Derudover kan Kontaktudvalget for Europas 2020-strategi også være et relevant forum for drøftelse af opfølgningen på verdensmålene i EU-regi. På tilsvarende vis kan andre dialogfora også være relevante. Blandt andet vil det nye initiativ, der udvikles på basis af erfaringerne fra Global Green Growth Forum (3GF) - afhængig af partnernes tilslutning - kunne fungere som en accelerator for at levere på udvalgte grønne dele af verdensmålene.

BILAG

FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling

1. Afskaffe alle former for fattigdom i verden

Dansk politik er på linje med målet, og der vil være et vedvarende arbejde med at realisere ambitionerne i målet.

Et enkelt delmål er formuleret således, at landene skal stræbe efter at halvere antallet af mennesker, der lever under nationale fattigdomsgrænser. Regeringen anser fattigdom som et bredere fænomen end den relative mangel på økonomiske ressourcer og opererer ikke med en officiel fattigdomsgrænse.

Et andet delmål omhandler indførelse af systemer og tiltag for social beskyttelse som omfatter alle, herunder særligt fattige og sårbare mennesker. Danmark har en veludbygget ramme for social beskyttelse, som består af et overførselssystem, der sikrer alle et forsørgelsesgrundlag og en række serviceydelser. Der tilbydes hjælp til socialt og psykisk udsatte borgere, og uddannelse og arbejdsmarkedsdeltagelse ses som en vigtig forudsætning for at forbedre den enkeltes levevilkår, både økonomisk og socialt.

Et delmål omhandler lige adgang for kvinder og mænd til ressourcer og ydelser, særligt for de fattigste og mest udsatte. Kvinder og mænd har i Danmark lige adgang til økonomiske ressourcer.

På internationalt niveau efterlever Danmark den internationale målsætning om at yde minimum 0,7 pct. af BNI i udviklingsbistand (siden 1978). Derudover støtter Danmark aktivt mobiliseringen af private investeringer i udviklingslandene, igennem blandt andet Investeringsfonden for Udviklingslande, og øgning af udviklingslandenes egne ressourcer til udvikling gennem styrkelse af skattesystemer og den offentlige økonomistyring. Som opfølgning på regeringens strategiske ramme for økonomisk diplomati fra 2014 er der inden for udviklingssamarbejdet taget initiativ til myndighedssamarbejder mellem myndigheder i Danmark og en række lande, herunder udsendelse af vækstrådgivere til prioriterede lande.

Danmark har en veludbygget ramme for social beskyttelse, som består af et overførselssystem, der sikrer alle et forsørgelsesgrundlag og en række serviceydelser.

2

STOP
SULT

Danske producenter af fødevarer og fødevareteknologi har en lang tradition for effektiv produktion og for fødevarer af høj kvalitet, der er efterspurgt internationalt.

2. Stoppe sult, opnå fødebaresikkerhed og forbedret ernæring, samt fremme bæredygtigt landbrug

Dansk politik er på linje med målet, og der vil være et vedvarende arbejde med at realisere ambitionerne i målet.

Et enkelt delmål omhandler produktivitet i landbruget. Dansk landbrugs produktivitet og indtjening ligger i et globalt perspektiv blandt de højeste i verden. Dansk landbrug er i høj grad lykkedes med at integrere landbrugsproduktion og miljøhensyn. Danmark har for eksempel i løbet af de sidste 30 år reduceret udledningen af næringsstoffer fra landbruget i meget stor udstrækning, og Danmark har været i stand til at fremme en bæredygtig praksis i forhold til beskyttelse af natur og miljø. I december 2015 blev der inden for rammerne af EU's fælles landbrugspolitik vedtaget en Fødevarer- og Landbrugspakke, der de kommende år vil forbedre landbrugets rammevilkår. Fødevarer- og Landbrugspakken indeholder en lang række initiativer vedrørende bæredygtighed, øget råvaregrundlag, styrket konkurrenceevne samt udvikling af fremtidens fødevarerproduktion, der samlet skal bidrage til yderligere styrkelse af landbrugets bæredygtighed, produktivitet og indtjening.

Et andet delmål omhandler bæredygtig fødevarerproduktion. Danske producenter af fødevarer og fødevareteknologi har en lang tradition for effektiv produktion og for fødevarer af høj kvalitet, der er efterspurgt internationalt. Fødevarer- og Landbrugspakken indeholder, som nævnt ovenfor, en række initiativer, der blandt andet skal styrke udviklingen af fremtidens fødevarerproduktion.

Delmålene om udryddelse af sult og fejlernæring, herunder væksthæmning, er meget brede og vurderes primært rettet mod situationen i udviklingslandene. Der forventes ikke at være børn under 5 år, som oplever væksthæmning på grund af fejlernæring eller unge piger og gravide kvinder, som ikke får dækket deres næringsbehov i Danmark. Fejlernæring omfatter fedme og overvægt, og målet vurderes at være ambitiøst. Danmark står som andre industrialiserede lande over for betydelige udfordringer, når det kommer til at imødegå u hensigtsmæssige madvaner.

Danmark støtter den internationale indsats gennem blandt andet FN's Fødevarerprogram og tilsluttede sig i 2012 konventionen om fødevarerhjælp i humanitære situationer. Derudover støtter Danmark udvikling af landbrugssektoren gennem udviklingssamarbejdet, herunder Landbrugsinvesteringsskemaet og sektorsamarbejder med en række lande om at udvikle deres landbrugssektor. Det bidrager til kommercielle muligheder for danske virksomheder, når bæredygtige løsninger bliver en god forretning.

3. Sikre et sundt liv for alle og fremme trivsel for alle aldersgrupper

Dansk politik er på linje med målet, og der vil være et vedvarende arbejde med at realisere ambitionerne i målet.

Fri og lige adgang til sundhedsvæsenet er en essentiel del af det danske velfærdssamfund, og Danmark har fokus på økonomisk og faglig bæredygtighed og kvalitet, der sikrer det nære og sammenhængende sundhedsvæsen. Der er sat otte nationale mål for sundhedsvæsenet, som skal sikre, at alle aktører i sundhedsvæsenet arbejder i en tydelig og fælles retning mod højere kvalitet i hele landet.

Mødredødeligheden og dødelighed hos børn under fem år i Danmark er blandt den laveste i verden.

Danmark har en aktiv politik for forebyggelse og behandling af kroniske sygdomme med fokus på tidlig opsporing og større inddragelse af patienter og pårørende i beslutninger om behandlingen. Danmark har ligeledes en aktiv politik for at undervise og informere om sund livstil med hensyn til kost, rygning, alkohol og fysisk aktivitet med henblik på at forebygge livstilssygdomme.

Delmålet om kroniske sygdomme passer godt til Danmarks egne målsætninger på området. Danske initiativer har været i gang igennem en længere årrække, og Danmark begynder derfor fra et i forvejen lavt niveau for kroniske sygdomme, hvorfor delmålet vurderes at være mindre relevant i en dansk sammenhæng.

Reguleringen af luftforurening og kemikalier sker i høj grad gennem EU, og der er fra dansk side indført en række tiltag for at nedbringe luftforureningen fra de vigtigste kilder og for at reducere befolkningens udsættelse for problematiske kemikalier. En udfordring er grænseoverskridende forurening og kemikalier i produkter produceret uden for EU, hvorfor en international indsats er nødvendig.

Kvinder og pigers seksuelle og reproduktive sundhed og rettigheder er en vigtig prioritet i dansk udviklingspolitik og bygger i høj grad på dansk praksis på området, herunder i forhold til seksualundervisning i folkeskolen og adgang til fri abort. I international sammenhæng er Danmark en stærk og aktiv fortalere for disse rettigheder. Bekæmpelse af smitsomme sygdomme, herunder hiv/aids, støttes blandt andet gennem en række internationale organisationer. Derudover støtter Danmark opbygning og styrkelse af nationale sundhedssystemer i udvalgte prioritetslande.

Fri og lige adgang til sundhedsvæsenet er en essentiel del af det danske velfærdssamfund.

---

4. Sikre alle lige adgang til kvalitetsuddannelse og fremme alles muligheder for livslang læring

Der er gratis adgang til uddannelse for alle kvinder og mænd i Danmark uden hensyn til økonomisk, social og etnisk status, handicap eller køn.

Dansk politik er på linje med målet, og der vil være et vedvarende arbejde med at realisere ambitionerne i målet.

Der er gratis adgang til uddannelse for alle kvinder og mænd i Danmark uden hensyn til økonomisk, social og etnisk status, handicap eller køn. Med de seneste reformer af folkeskolen, erhvervsuddannelserne og de gymnasiale ungdomsuddannelser er der fokus på styrkelse af kvalitet, gennemførelse, gode faglige resultater og trivsel for alle, piger såvel som drenge. Der arbejdes blandt andet på at øge andelen af elever, som er gode til læsning og matematik.

Næsten alle børn er indskrevet i dagtilbud, og der er pasningsgaranti i et alderssvarende dagtilbud fra barnet er 26 uger og indtil skolestart.

Det er vurderingen, at der er en række udfordringer i forhold til at sikre bedre veje til en ungdomsuddannelse for alle unge samt at sikre lige muligheder for drenge og piger i uddannelsessystemet. Det ses blandt andet ved kønsforskelle i trivselsmålinger, karakterer, frafald og uddannelsesvalg. De videregående uddannelser søger at understøtte studerende fra uddannelsesfremmede hjem gennem en række tiltag, blandt andet brobygningsforløb, særlige frafaldsindsatser, særlige indsatser for studerende med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse foruden de grundlæggende skattefinansierede uddannelser og et SU-system.

Det danske uddannelsessystem har en lang tradition for at forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Der er i fagene og i hele skolens virke grundlag for at udvikle viden og færdigheder for bæredygtig udvikling, fred, menneskerettigheder, globale og interkulturelle kompetencer og globalt medborgerskab. Relevante undervisningsmaterialer og inspiration hertil deles løbende på blandt andet ministeriets Læringsportal (EMU) og hjemmesiden med læringsmateriale om verdensmålene (www.verdensmaalene.dk).

Uddannelse i udviklingslandene støttes gennem dansk udviklingssamarbejde, herunder med fokus på pigers og marginaliserede børns uddannelse, specielt i skrøbelige stater.

Den nye udviklingspolitiske og humanitære strategi prioriterer brede partnerskaber om innovation og løsning af samfundsmæssige udfordringer, hvor også viden og kompetencer i forskningsmiljøet inddrages.

5. Opnå ligestilling mellem kønnene og styrke kvinders og pigers rettigheder og muligheder

Dansk politik er på linje med målet, og der vil være et vedvarende arbejde med at realisere ambitionerne i målet.

Der er i Danmark høj grad af ligestilling mellem kønnene sammenlignet med internationale standarder, og diskrimination på grundlag af køn er forbudt. Regeringen skal desuden ifølge loven hvert år forelægge en redegørelse samt perspektiv- og handlingsplan for ligestilling for Folketinget. Der er etableret et uafhængigt klageorgan for ligestillings-sager og lovgivning på en række specifikke områder. Vold mod kvinder og børn er strafbart efter straffeloven. Det samme gælder menneskehandel og seksuel udnyttelse. Der arbejdes løbende inden for integrations-, sundheds-, og socialsystemet med at styrke de forebyggende, behandlende og støttende indsatser, f.eks. gennem handlingsplaner, der er rettet mod forskellige typer af vold: vold i familien, på gaden, på arbejdspladsen, seksuel vold samt bekæmpelse af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter i etniske minoritetsmiljøer. Danmark har endvidere en række lovgivningsinitiativer for at forebygge tvangsægteskaber, herunder er alderskravet for ægteskabssammenføringer hævet fra 18 til 24 år.

Kvinder og mænd har en meget høj arbejds-markedsdeltagelse. Dagtilbud og infrastruktur er veludbygget og med til at fremme en høj erhvervs-frekvens og et sammenhængende familie- og arbejdsliv for begge køn. Danmark har siden 2012 haft lovgivning om måltal og politikker for at fremme en ligelig kønsmæssig sammensætning af ledelsen i de største danske virksomheder og statslige virksomheder og institutioner. Der vil i 2017 blive foretaget en evaluering af reglerne.

Danmark er internationalt i front i kampen for ligestilling og kvinder og pigers rettigheder, og kvinder og pigers rolle i udvikling står centralt i dansk udviklingspolitik. Danmark er også en stærk international fortaler for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder, hvor indsatsen hviler på en anerkendelse af, at retten til at bestemme over egen krop og egen seksualitet er en fundamental menneskeret.

Danmark er en stærk international fortaler for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder, hvor indsatsen hviler på en anerkendelse af, at retten til at bestemme over egen krop og egen seksualitet er en fundamental menneskeret.

---

6. Sikre bæredygtig adgang og forvaltning af vand og sanitet for alle

Dansk politik er på linje med målet, og der vil være et vedvarende arbejde med at realisere ambitionerne i målet.

Danmark har ikke særlige udfordringer i forhold til at sikre universel og lige adgang til sikkert og billigt drikkevand samt sanitet. I Danmark baseres drikkevand på rent grundvand med en minimal behandling. Danmark har en lang tradition for integreret planlægning af vandressourcer, blandt andet via efterlevelse af EU regulering. I de danske søer og vandløb er der sket en forbedring i miljøtilstanden, og det danske badevand er af meget høj kvalitet.

Der bliver lagt vægt på omtanke i brugen af pesticider og kemikalier med henblik på at passe på grundvandet og drikkevandet samt beskytte forbrugerne. Generelt er tilstanden blevet væsentligt forbedret i det danske vandmiljø igennem de seneste årtier. Der er sket en betydelig styrkelse af spildevandsrensning, og landbruget har markant nedsat udledningen af næringsstoffer. Danske vandområder påvirkes imidlertid fortsat af diffus forurening (næringsstoffer, organisk stof og pesticider) fra landbruget samt punktvis forurening (næringsstoffer, organiske og kemiske forureninger) fra byers spildevand, industri og akvakultur.

Danmark har lang erfaring med beskyttelse og restaurering af vandrelaterede økosystemer og arbejder på at beskytte og genoprette vandrelaterede økosystemer med afsæt i gennemførelsen af EU's vandlovgivning. EU's vandrammedirektiv fastsætter de overordnede målsætninger, som god tilstand i vandløb, søer, hav og grundvand. Prisfastsættelse af vand bidrager til at skabe øget bevidsthed hos borgere og virksomheder om forbrug med omtanke.

Danmark har regulering om adgang til ordentlige sanitære forhold i offentlige og private bygninger, herunder forhold for handikappede. Der arbejdes kontinuerligt med kloakreovering, heriblandt særligt i forhold til håndtering af store regnskyl. Danmark har ikke særlige udfordringer i forhold til sanitet, idet den nødvendige infrastruktur er på plads, men der er et vedvarende behov for at udbygge og vedligeholde den samlede værdi af kloaknettet, som anslås at være ca. 330 mia. kr.

Danmark er globalt førende inden for effektivitet i vandforsyning og udnyttelse af spildevand gennem levering af intelligente, bæredygtige og effektive vandløsninger. Internationalt støtter Danmark sikring af vandressourcer og vandforsyning i udviklingslande, blandt andet via samarbejde med en række globale og regionale organisationer, herunder verdens største netværksorganisation for vand, Det Globale Partnerskab for Vand (Global Water Partnership)

Danmark er globalt førende inden for effektivitet i vandforsyning og udnyttelse af spildevand gennem levering af intelligente, bæredygtige og effektive vandløsninger.

---

7. Sikre, at alle har adgang til pålidelig, bæredygtig og moderne energi, til en overkommelig pris

Dansk politik er på linje med målet, og der vil være et vedvarende arbejde med at realisere ambitionerne i målet. Målet er primært rettet mod forholdene i udviklingslandene.

Delmålene passer godt til Danmarks egne målsætninger om øget andel af vedvarende energi i energiforbruget og forbedring af energieffektivitet. Det danske energiforbrug har holdt sig mere eller mindre stabilt siden 1990, på trods af at økonomien i samme periode er vokset med over 40 pct. En af de væsentligste grunde er en forbedret energieffektivitet. Danmark har i global sammenhæng en meget høj andel af vedvarende energi i energiforbruget og kan derfor vise, at den grønne omstilling kan realiseres i praksis. Mulig fremtidig forbedring skal derfor også ses i lyset af Danmarks høje udgangspunkt på disse områder.

Danmark er internationalt anerkendt for høj energieffektivitet og integration af vedvarende energi i energisystemet, hvilket har medvirket til udvikling af førende danske teknologiske løsninger inden for området. Energiteknologi udgør godt

11 pct. af den danske vareeksport. Desuden har Danmark en stærk forskningsbase i bæredygtige energiløsninger og deltager i forskellige internationale forskningsindsatser i regi af blandt andet det Internationale Energiagentur, i EU og i bilaterale forskningssamarbejder. Under programmet for Energiteknologisk Udvikling og Demonstration (EUDP) støttes projekter til fremme af nye energiteknologier. Udenlandske virksomheder og universiteter kan deltage i EUDP-projekter og modtage støtte. Hovedansøger skal være en dansk virksomhed.

Danmark fremmer udbygning af bæredygtig energi i udviklingslandene gennem udviklingssamarbejdet, herunder gennem rentefrie lån fra Danida Business Finance, Klimainvesteringsfonden, og internationale programmer og initiativer som SE4ALL.

Danmark er internationalt anerkendt for høj energieffektivitet og integration af vedvarende energi i energisystemet, hvilket har medvirket til udvikling af førende danske teknologiske løsninger inden for området.

---

8. Fremme vedvarende, inklusiv og bæredygtig økonomisk vækst, fuld og produktiv beskæftigelse samt anstændigt arbejde til alle

Dansk politik er på linje med målet, og der vil være et vedvarende arbejde med at realisere ambitionerne i målet.

Danmark arbejder for at øge den strukturelle økonomiske vækst gennem reformer, der styrker produktiviteten og øger arbejdsudbuddet varigt.

Danmark er et foregangsland i forhold til at afkoble økonomisk vækst fra ressourceforbrug og miljøbelastning og har gennem de seneste 25 år afkoblet en række miljøparametre fra den økonomiske vækst, blandt andet indenfor luft, energiforbrug, drivhusgasemissioner, og materialeanvendelse. Der arbejdes løbende på at forbedre ressourceeffektiviteten i både produktion og forbrug og med at udbrede miljøteknologiske løsninger inden for blandt andet landbrugs-, miljø- og energiområdet.

Arbejdsmarkedets parters autonomi samt ansvar for fastsættelsen af løn- og arbejdsvilkår gennem kollektive overenskomster har bidraget til et dynamisk arbejdsmarked med høje standarder for arbejdstagerrettigheder og anstændigt arbejde. Danmark har igennem mange år udviklet et stærkt arbejdsmarked med vægt på lige vilkår for mænd og kvinder og et sundt og sikkert arbejdsmiljø. En aktiv arbejdsmarkedspolitik understøtter et vel fungerende og fleksibelt arbejdsmarked.

Mange danske virksomheder arbejder strategisk med deres samfundsansvar, og dansk erhvervsliv har en stærk global position i ansvarlig og bæredygtig virksomhedspraksis. Det er frivilligt for virksomhederne, om de ønsker at arbejde med samfundsansvar, men lovkrav i årsregnskabsloven betyder imidlertid, at de største danske virksomheder har pligt til at afgive en redegørelse for samfundsansvar. Over tid er kravene til rapportering blevet mere specifikke, og udviklingen har bevæget sig fra rapportering om menneskerettigheder og klima i 2011 til også at omfatte miljø i 2015, og fremover til også at omfatte medarbejderforhold og korruption.

Fremme af en bæredygtig økonomisk vækst, som skaber beskæftigelse, er en vigtig prioritet i dansk udviklingssamarbejde. Danmark fremmer vækst og beskæftigelse gennem større integration af udviklingslande i den globale økonomi, bedre rammebetingelser for den private sektor, og partnerskaber der mobiliserer kompetencer, kapital og ressourcer fra dansk erhvervsliv og institutionelle investorer til udviklingslandene.

Danmark har igennem mange år udviklet et stærkt arbejdsmarked med vægt på lige vilkår for mænd og kvinder og et sundt og sikkert arbejdsmiljø.

9. Bygge robust infrastruktur, fremme inklusiv og bæredygtig industrialisering og understøtte innovation

Dansk politik er på linje med målet, og der vil være et vedvarende arbejde med at realisere ambitionerne i målet.

Danmark har et godt udgangspunkt i kraft af en udbygget og effektiv infrastruktur, løbende tiltag til at øge modstandsdygtigheden over for klimarelateret påvirkning, en teknologisk avanceret industri og højt niveau i forskning og innovation. En god, sammenhængende og bæredygtig infrastruktur skal tilgodese de mange forskellige behov, der er. Infrastrukturen må derfor sammentænkes og udvikles på flere niveauer, så ressourcerne udnyttes bedst muligt.

Danmark har flere programmer, der støtter innovation og udbredelse af nye grønne teknologier og forretningsmodeller i virksomhederne. Derudover samarbejder Danmark også internationalt om udbredelse af cirkulær økonomi.

Danmark arbejder løbende på at udbrede miljøteknologier både igennem danske støtteordninger inden for forskning og udvikling samt udbredelsen af den bedst tilgængelige teknologi jævnfør EU reguleringen på området. Danmark er langt fremme i forhold til miljøteknologisk innovation og har udviklet en betydelig sektor inden for dette område.

Internationalt arbejder Danmark for at styrke udviklingslandenes adgang til finansiering til bæredygtig infrastruktur, økonomisk vækst og bredere samfundsløsninger, samtidig med at dansk eksport af systemløsninger søges fremmet eksempelvis inden for vand, vind, energi, og sundhed.

Danmark er langt fremme i forhold til miljøteknologisk innovation og har udviklet en betydelig sektor inden for dette område.

---

10. Reducere ulighed i og mellem lande

Danmark er et af verdens mest lige lande, blandt andet baseret på et progressivt skattesystem, overførselsindkomster og et udbygget velfærdssamfund, samt ligestilling mellem kvinder og mænd.

Dansk politik er på linje med målet, og der vil være et vedvarende arbejde med at realisere ambitionerne i målet.

Danmark er et af verdens mest lige lande, blandt andet baseret på et progressivt skattesystem, overførselsindkomster og et udbygget velfærdssamfund, samt ligestilling mellem kvinder og mænd. Potentialet for forbedringer er derfor relativt begrænset og vil have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser. I Danmark måles oplevet diskrimination hvert andet år på en række parametre, og der er et ligebehandlingsnævn.

Danmark arbejder for en velforvaltet migration, der kan maksimere fordele og minimere udfordringer ved migration og bidrage til udvikling i oprindelses- og bestemmelseslandene. Et centralt element heri er håndtering af ulovlig migration, herunder sikring af oprindelseslandes forpligtelse til at tilbagesende egne statsborgere.

Internationalt arbejder Danmark gennem udviklingssamarbejdet for at skabe lige muligheder gennem indsatser for blandt andet kvinder og pigers rettigheder, uddannelse, fremme af økonomisk vækst og jobskabelse samt mobilisering af ressourcer til udvikling fra blandt andet øgede skatteindtægter, og nationale og internationale private kilder.

Danmark støtter internationalt, at udviklingslandene opnår en øget repræsentation og stemme til internationale økonomiske og finansielle institutioner. Danmarks handelspolitik varetages gennem EU, og EU giver særlig god markedsadgang til de mindst udviklede lande i form af told- og kvotafri adgang til EU's markeder for alle varer med undtagelse af våben. De laveste mellemkomstlande har også privilegeret adgang til EU's markeder.

11. Gøre byer, lokalsamfund og bosættelser inkluderende, sikre, robuste og bæredygtige

Dansk politik er på linje med målet, og der vil være et vedvarende arbejde med at realisere ambitionerne i målet.

Danmark er førende inden for byplanlægning og danske kompetencer inden for byløsninger og energieffektive bygninger er efterspurgt internationalt. Stort set alle borgere i Danmark har adgang til boliger, som har en høj standard og adgang til basale services såsom vand, sanitet og elektricitet. Danske byer er generelt trygge, og infrastruktur og transportsystemer, herunder de offentlige, er velfungerende.

I Danmark er den fysiske planlægning siden 1970'erne foregået decentralt, og offentligheden er blevet inddraget i beslutningsprocessen. I dag er det kommunerne, som inden for overordnede statslige interesser planlægger, hvordan de danske byer og landskaber skal udvikle sig. Alle forslag kommer i høring eller offentlig debat.

Danmarks udfordringer med klimatilpasning relaterer sig primært til sikring mod oversvømmelser som følge af skybrud, den lange kystlinje og stigende grundvandsspejl. Risikostyringsplanerne bliver revideret hvert sjette år og implementeres ved, at der fastsættes passende mål for, hvordan udvalgte risikoområder bliver sikret mod oversvømmelser fra hav og en enkel åstrækning. Danske kommuner har alle lavet klimatilpasningsplaner, og de gennemfører en række klimatilpasningstiltag for at imødegå oversvømmelser.

Luftforureningen i Danmark er faldet betydeligt siden målingerne startede i 1980. Forbedringer af den danske luftkvalitet fremgår både af målinger og modelberegninger, som offentliggøres hvert år. Det forventes, at den nuværende revision af NEC og en fremtidig revision af luftkvalitetsdirektivet vil bidrage til fortsatte reduktioner af helbredsoms-kostningerne.

Der er i stigende grad fokus på de hastigt voksende byer i udviklingslandene i dansk udviklings-samarbejde. Fra dansk side arbejder man inden for udviklings-samarbejdet med sektorsamarbejdsprojekter om blandt andet luftforurening og affald.

Offentligheden har ret til at færdes og opholde sig på strande, klitter, udyrkede arealer, skove og ad veje og stier i det åbne land. Samtidig har byerne mange grønne områder og byrum med adgang for alle. Staten har igennem mere end 25 år indgået partnerskaber med kommuner, vandværker og borgere m.fl. og har etableret nye bynære skove og andre naturområder. I henhold til den politiske aftale om en naturpakke vil der blive arbejdet for endnu bedre tilgængelighed til naturen med flere stier, fugletårne m.v. i naturskønne områder.

Danmark har et velfungerende lovkompleks og et effektivt tilsyn, der beskytter bygningskulturarv, fortidsminder i landskabet og andre kulturværdier.

Danmark er førende inden for byplanlægning og danske kompetencer inden for byløsninger og energieffektive bygninger er efterspurgt internationalt.

---

12. Sikre bæredygtigt forbrug og produktionsformer

Danmark er et foregangsland, når det gælder afkobling af økonomisk vækst fra ressourceforbrug og miljøbelastning.

Dansk politik er på linje med målet, og der vil være et vedvarende arbejde med at realisere ambitionerne i målet.

Danmark arbejder på en lang række forskellige politikområder for at opnå en bæredygtig forvaltning og effektiv udnyttelse af naturressourcer. En betydelig del af den danske indsats for bæredygtig produktion og forbrug følger af EU regulering.

Danmark er et foregangsland, når det gælder afkobling af økonomisk vækst fra ressourceforbrug og miljøbelastning. Danmark har igennem de sidste 25 år afkoblet en række miljøparametre fra den økonomiske vækst.

Danmark har som land med en stor økonomisk aktivitet et stort forbrug af naturressourcer. I 2014 brugte den danske økonomi 113,2 mio. tons materielle ressourcer på hjemmemarkedet, såsom biomasse, fossile energibærere, metalliske og ikke-metalliske mineraler. Hver dansker forbruger ca. 20 ton pr. år. Danmark er blevet betydeligt bedre til at få værdi ud af naturressourcerne, og den udvikling forventes at fortsætte i de kommende år.

Danmark er blandt de lande i verden, som deponerer mindst affald på lossepladsen og arbejder målrettet for at fremme mere cirkulær økonomi, hvor materialerne i produkter kan genanvendes i stedet for at blive til affald. Miljømærkninger, herunder Svanen og Blomsten, Ø-mærket og det økologiske spisemærke, bidrager til overgangen til cirkulær økonomi. Danmark har generelt et velfungerende affaldshåndteringssystem og indtager en førerposition inden for bekæmpelse af madspild.

Danmark har i mange år gennemført en målrettet indsats for sikker håndtering af kemikalier og affald, inklusive industrielle kemikalier og pesticider/biocider, samt at tilvejebringe viden om kemiske stoffer, herunder om deres effekter og udbredelsesveje.

Danmark har også været meget aktiv i forhold til at påvirke kemikalie-lovgivning og forvaltningen i EU og globalt. Mange danske virksomheder arbejder strategisk med deres samfundsansvar, og dansk erhvervsliv har en stærk global position i ansvarlig og bæredygtig virksomhedspraksis. Det er frivilligt for virksomhederne, om de ønsker at arbejde med samfundsansvar, men lovkrav i årsregnskabsloven betyder imidlertid, at de største danske virksomheder har pligt til at afgive en redegørelse for samfundsansvar.

Danmark har med afsæt i EU's vejledende mål om grønne indkøb igangsat en række initiativer, som sikrer, at Danmark er blandt de lande, der er længst fremme med grønne offentlige indkøb.

13. Handle hurtigt for at bekæmpe klimaforandringer og deres konsekvenser

Dansk politik er på linje med målet, og der vil være et vedvarende arbejde med at realisere ambitionerne i målet.

Danmark har ratificeret klima-aftalen fra Paris (COP21). Blandt Danmarks prioriteter i en balanceret implementering af aftalen er en vedvarende forøgelse af ambitionsniveauet over tid, støtte til og samarbejde om udviklingslandenes transformation til lavemissionsudvikling og tilpasning til og modstandsdygtighed overfor klimaforandringer, samt mobilisering af den private sektors klimainvesteringer. Grundet geografien står Danmark nationalt overfor en række udfordringer særligt i forhold til oversvømmelser, som adresseres gennem en række indsatser på kommunalt, nationalt og EU niveau, herunder anvendelse af avancerede geografiske højdemodeller.

Det nationale mål for Danmark i 2050 er et lavemissions-samfund, der er uafhængig af fossile brændsler. Samtidig er Danmark godt på vej til at overopfylde sit 2020-klimamål for de ikke kvotebelagte sektorer og parat til påtage sig et ambitiøst 2030-mål for videre reduktion af disse udledninger. Danmark bakker op om EU's klimamål på mindst 40 pct. reduktion i udledning af drivhusgasser i 2030, EU's målsætning for vedvarende energi på mindst 27 pct. i 2030, samt EU's vejledende mål for energieffektivisering på mindst 27 pct. i 2030.

Danmark bidrager løbende med finansiering til udviklingslandenes klimaindsatser blandt andet gennem bilateral støtte og støtte til relevante institutioner, klimafonde og finansieringsinitiativer. Danmark forventer at fortsætte denne støtte blandt andet som en del af opfyldelsen af ilandenes kollektive målsætning om at mobilisere USD 100 mia. årligt i offentlig og privat finansiering til ulandenes klimaindsatser.

Danmark støtter en række institutioner, klimafonde, og finansieringsinitiativer, og bidrager dermed til fælles målet om USD 100 mia. årlige bidrag til klimafinansiering i udviklingslande. Derudover bidrager Danmarks myndighedssamarbejde med en række udviklingslande til kapacitetsopbygning i landene og som katalysator for øget privat klimafinansiering.

Det nationale mål for Danmark i 2050 er et lavemissions-samfund, der er uafhængig af fossile brændsler.

---

14. Bevare og sikre bæredygtig brug af verdens have og deres ressourcer

Danmark arbejder aktivt for bæredygtig udnyttelse af havområder. De danske havområder beskyttes gennem en lang række indsatser, herunder EU's Vandrammedirektiv og Havstrategidirektiv.

Dansk politik er på linje med målet, og der vil være et vedvarende arbejde med at realisere ambitionerne i målet.

Danmark arbejder aktivt for bæredygtig udnyttelse af havområder. De danske havområder beskyttes gennem en lang række indsatser, herunder EU's Vandrammedirektiv og Havstrategidirektiv. Ydermere vedtog Danmark havstrategiloven i 2010, og i forlængelse heraf kom Danmarks havstrategi i 2012. Begge har til formål at sikre et godt havmiljø, som udstukket i EU's havstrategidirektiv. Målet er at sikre, at Danmark opnår den rette balance mellem brug og påvirkning af havet, samtidig med at vi sikrer et sundt hav.

Fiskeri adresseres gennem den nye fælles fiskeripolitik i EU. I december 2013 blev den nye fælles EU fiskeripolitik vedtaget, hvilket skabte et stærkere fundament for et mere bæredygtigt fiskeri og bedre ressourceudnyttelse i fremtiden. Stadig flere bestande udnyttes inden for de niveauer, der giver maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY). Denne udvikling er en klar målsætning for den fælles fiskeripolitik. I de kommende år fortsættes udrulningen

af den fælles fiskeripolitik. Landingsforpligtelsen (forbud mod udsnid af fangst, 'discard'), en økosystembaseret fiskeriforvaltning og et øget regionalt samarbejde er en del af den reformerede fælles fiskeripolitik. Danmark støtter kystfiskere gennem en særlig frivillig ordning, som gør skånsomt kystfiskeri mere attraktivt.

Flere delmål omhandler reduktion af forurening af havene, herunder forsuring og havaffald. En betydelig del af indsatsen bygger på internationale aftaler og EU aftaler. For at kunne adressere nationale og internationale udfordringer er der behov for internationalt samarbejde om at løse udfordringerne. Da marint affald i de danske havområder og på danske strande også stammer fra nationale og internationale haverhverv, er det afgørende med en global indsats for at nå målet. Danmark har forpligtet sig til at nå målet om at reducere mængderne af marint affald inden 2025. Der er p.t. mangel på viden om marint affald, men der pågår arbejde med at kortlægge og fastsætte referenceniveauer, som forventes færdigt i 2020.

15. Beskytte, genoprette og støtte bæredygtig brug af økosystemer på land, fremme bæredygtigt skovbrug, bekæmpe ørkendannelse, standse udpining af jorden og tab af biodiversitet

Dansk politik er på linje med målet, og der vil være et vedvarende arbejde med at realisere ambitionerne i målet.

Danmark arbejder løbende for beskyttelse, genoprettelse og bæredygtig brug af økosystemer og skove, samt biodiversitet gennem national lovgivning og EU-direktiver og gennem en række internationale Rio-konventioner vedrørende klima, biodiversitet og ørkendannelse.

Danmark er et landbrugsland, hvor ca. 2/3 af arealet dyrkes. Arealet af åbne naturtyper er faldet betydeligt i det sidste århundrede, men er nu relativt stabilt på omkring 10 pct. af Danmarks territorium. Skovarealet har været jævnt stigende gennem flere hundrede år, og er det fortsat. Skove dækker i dag knap 15 pct. af landets areal, og den danske skovlov har blandt andet til formål at fremme bæredygtig skovdrift og at øge skovarealet. Danmarks nationale skovprogram kortlægger udfordringer og muligheder på skovområdet. Programmet er p.t. under revision.

Som lille land med tæt befolkning og intensiv arealudnyttelse arbejder Danmark til stadighed med at optimere udnyttelsen af ressourcer og arealer på en bæredygtig og miljøvenlig måde. En stor del af de danske naturarealer under EU's habitatdirektiv er i en ikke-gunstig tilstand. Det gælder blandt andet mange skove, enge, og kystnaturtyper. En væsentlig ramme for dansk naturpolitik er EU's naturdirektiver og EU's forordning om bekæmpelse af invasive arter. Habitatdirektivet fra 1992 har til formål at fremme biodiversiteten i medlemsstaterne ved at definere en fælles ramme for beskyttelsen af arter og naturtyper, der er af betydning for EU. Dette sker hovedsageligt gennem udpegning og forvaltning af særlige bevaringsområder.

Naturpakken fra 2016 består af en række initiativer på naturområdet, der skal styrke biodiversiteten. Naturpakken indeholder blandt andet en indsats for udlæg af ny biodiversitetsskov. Der afsættes endvidere midler til indsatser, der skal skabe mere sammenhæng i naturen og bedre vilkår for dyr og planter i det åbne land. Der er også indsatser, der skal motivere flere landmænd til at pleje naturen. Endelig er der afsat flere midler til en styrket indsats for reduktion af kvælstofudvaskningen til miljøet fra landbruget.

EU Vandrammedirektivet og dansk implementering heraf giver retning og sætter ambitionsniveauet for en indsats omkring beskyttelse af akvatiske økosystemer. Som opfølgning på EU's forordning om invasive arter er der iværksat en kampagne for bekæmpelse af invasive arter, og man arbejder parallelt hermed på en national handlingsplan.

Globalt er Danmark aktiv i FN's Biodiversitetskonvention og bakker op om den internationale aftale om adgang til og udnyttelse af genetiske ressourcer – en aftale som både skal beskytte biodiversitet og sikre retfærdig udbyttedeling –, samt deltager i internationalt samarbejde om bekæmpelse af handel med truede dyr og planter under CITES-konventionen.

Danmark arbejder løbende for beskyttelse, genoprettelse og bæredygtig brug af økosystemer og skove, samt biodiversitet gennem national lovgivning og EU-direktiver og gennem en række internationale Rio-konventioner vedrørende klima, biodiversitet og ørkendannelse.

16. Støtte fredelige og inkluderende samfund. Give alle adgang til retssikkerhed og opbygge effektive, ansvarlige og inddragende institutioner på alle niveauer

---

Danmark er blandt verdens mindst korrupte lande, og forbrydelser som korrupsion og organiseret kriminalitet bliver efterforsket med den grundighed, som forbrydelserne påkræver.

Dansk politik er på linje med målet, og der vil være et vedvarende arbejde med at realisere ambitionerne i målet.

Danmark arbejder for at skabe fredelige og inkluderende samfund nationalt og internationalt. Danmark er blandt verdens mindst korrupte lande, og forbrydelser som korrupsion og organiseret kriminalitet bliver efterforsket med den grundighed, som forbrydelserne påkræver.

Retssystemet i Danmark er velfungerende og har fokus på retssikkerhed, og en effektiv og transparent forvaltning og lovgivningsproces, som blandt andet giver privatpersoner og medier mulighed for at søge aktindsigt. Alle fødsler i Danmark registreres, og i den forbindelse registreres barnet i Det Centrale Personregister, som er et register, der indeholder grundlæggende personoplysninger om de registrerede personer. Også personer, der tilflytter Danmark fra udlandet, registreres efter nærmere fastsatte betingelser i Det Centrale Personregister.

Danmark er en markant global forsvarer for international retsorden, fred, menneskerettigheder, og demokrati i internationale fora, og det er tillige vigtige prioriteter i det danske udviklings samarbejde. Danmark støtter i den forbindelse konfliktforebyggelse, samt freds- og statsopbygning i skrøbelige og konfliktramte lande, herunder ved at arbejde for at adressere de underliggende årsager. Endvidere arbejder Danmark for en bredere og mere repræsentativ deltagelse af udviklingslande i internationale organisationer, herunder i FN og Verdensbanken.

17. Revitalisere det globale partnerskab for bæredygtig udvikling og styrke midlerne til at nå målene

Dansk politik er på linje med målet, og der vil være et vedvarende arbejde med at realisere ambitionerne i målet.

Resultatet af konferencen om udviklingsfinansiering i Addis Ababa i 2015 er en integreret af 2030-dagsordenen og skitserer sammen med verdensmål 17 midlerne til realisering af målene. Målet omfatter tiltag vedr. finansiering, teknologi, kapacitetsopbygning, handel og systemiske emner, såsom nationalt ejerskab, makroøkonomisk stabilitet, og et ligeværdigt multilateralt handelssystem.

Danmark har længe været kendt som et foregangsland for partnerskaber for bæredygtig udvikling på grundlag af Danmarks stærke tradition for offentlige, offentlig-private og brede partnerskaber med mange forskellige aktører både nationalt og internationalt. Danmark har levet op til FN's målsætning om at yde minimum 0,7 pct. af BNI i udviklingsbistand siden 1978. Da udviklingsbistand langt fra er nok til at understøtte udvikling, arbejder Danmark for at mobilisere ressourcer til udvikling, offentlige og private, nationale og internationale, samt mobilisere ressourcer, der samtidig bringer ny viden, kompetencer, teknologi og innovation med sig.

Danmark støtter blandt andet udvikling af udviklingslandenes lokale skattesystemer og arbejder gennem en række erhvervsrettede instrumenter, heriblandt Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU), Klimainvesteringsfonden (KIF) og Landbrugsinvesteringfonden (DAF), samt den nye Verdensmålsfond, for at øge private investeringer og inklusiv, bæredygtig økonomisk vækst og beskæftigelse i udviklingslandene. Endvidere støtter Danmark kapacitetsudvikling og bedre rammevilkår for vækst og udvikling, som en integreret del af udviklingssamarbejdet gennem blandt andet myndighedssamarbejde, innovationsfaciliteter og i samarbejde med lokale partnere og internationale organisationer.

Danmark arbejder for en bedre integration af udviklingslandene i verdenshandelen. Internationalt støtter Danmark, at udviklingslandene opnår en øget repræsentation og stemme til internationale økonomiske og finansielle institutioner. Danmarks handelspolitik varetages gennem EU, og EU giver særlig god markedsadgang til de mindst udviklede lande i form af told- og kvotafri adgang til EU's markeder for alle varer med undtagelse af våben. De laveste mellemindkomstlande har også privilegeret adgang til EU's markeder. Danmark arbejder både nationalt og gennem EU for sammenhængende politikker, der bedst muligt indtænker hensyn til bæredygtighed og udviklingslande.

Gennem Danmark Statistiks indsatser bidrager Danmark til at opbygge statistisk kapacitet i udviklingslande til monitorering af verdensmålene.

Danmark har længe været kendt som et foregangsland for partnerskaber for bæredygtig udvikling på grundlag af Danmarks stærke tradition for offentlige, offentlig-private og brede partnerskaber med mange forskellige aktører både nationalt og internationalt.

Marts 2017

Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K
Tlf. : +45 33 92 00 00

Løbe nr. 2016/17:8

ISBN 978-87-93422-32-2 (trykt version)
ISBN 978-87-93422-41-4 (digital version)

Design, omslag: Datagraf Communications
Design: Datagraf Communications

Publikationen kan hentes på
www.regeringen.dk